

Въ крѣпостъта е намѣренъ желѣзенъ ключъ, извитъ на края въ форма на S съ 4 збѣци (фиг. 40, 2)¹⁾.

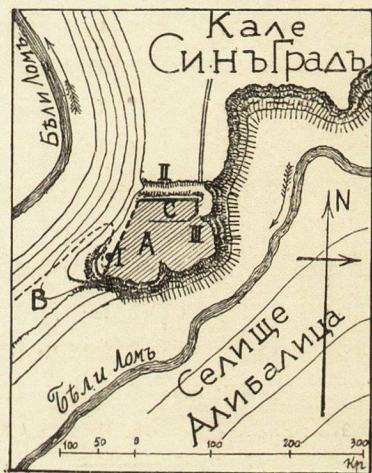
38.

На носа, на ЮЗ. клонъ на Кривненската часть на Делиорманскитѣ възвишения, който се вдава въ завоя на р. Бѣли Ломъ, срѣщу воденицата Али-балж, има развалини отъ крѣпостъта

Синъ-градъ Калеси. (фиг. 43 планътъ, фиг. 44 крѣпостъта отъ югозападъ. Карта III). Носътъ се състои отъ двѣ части: горната (А), съ остатъци на крѣпостъта, къмъ края на платото, а долната (В), въ видъ на тѣсенъ дълъгъ гребенъ, въ самия завой на рѣката.

Отъ източната и южната страна отвѣсни скални стѣни (съ изкуствени пещери) образуватъ естествено укрѣпление; отъ западната страна (80 кр.) надъ стръмния склонъ, личатъ ясно слѣди отъ крѣпостна стѣна; до южния ѝ край е имало една полукръгла, на вѣнъ издадена кула (I); между кулата и скалната стѣна е имало порта, прѣзъ която се е слизало въ долината и върху долната часть на носа по западния склонъ.

Най-добръ е била укрѣпена сѣверната страна, отворена къмъ платото; платото е прѣсѣчено съ единъ широкъ ровъ (II), сѣченъ въ скалната почва отъ западъ къмъ изтокъ, между скалнитѣ спускове на платото (50 кр.); отъ вжтрѣшната (южната) страна на рова е построено двойно укрѣпление или крѣпостна постройка (С) 42 кр. дълго и 15 кр. широко. Постройката е напълно съсипана въ видъ на висока грамада; запазена е само отъ части източната ѝ стѣна къмъ портата, която е била до източния край на постройката (III); отъ стѣната сж запазени 7 пласта (отъ разни дебелини) до цокела и 6 пласта (2·45 м.) надъ него; стѣната е построена отъ вѣнъ съ голѣми полуобработени камъни и отъ вжтрѣ пластообразно съ ломенъ камъкъ и жълтеникавъ, твърдъ хоросанъ (съ пѣськъ и малки червеникави камъчета); на едно мѣсто стѣната е пробита и на вжтрѣ (2·3 м.) се вижда дупка отъ подлѣженъ дерекъ въ зида. Юго-източниятъ жгълъ на крѣпостното здание е отжпенъ (3·25 м.

Фиг. 43.

¹⁾ Желѣзни ключи въ Абоба-Плиска, стр. 171—172 Атласъ. Табл. XLI. 2 фиг. 1—6 и 11—12.